

B 254

Oberlandrát Brno 1939-1945

a

Okresní hejtman Brno – správa z říšského příkazu
1942-1945

Inventář

NAD č.: 104

AP č.: 1460

PhDr. Jiří Radimský

Brno 1960

Úvod

A) Přehled organizace říšské správy

V čele říšské správy za okupace u nás stál říšský protektor. O jeho funkci se poprvé hovoří v pátém článku Hitlerova výnosu z 16. března 1939 o tzv. protektorátu Čechy a Morava takto:

- 1) „Jako zastávce říšských zájmů jmenuje vůdce a říšský kancléř říšského protektora v Čechách a na Moravě. Jeho úřední sídlo je Praha.
- 2) Říšský protektor jako zástupce vůdce a říšského kancléře a jako zmocněnec říšské vlády má úkol pečovat, aby bylo dbáno politických směrnic vůdce a říšského kancléře.
- 3) Členové vlády protektorátu jsou potvrzováni říšským protektorem. Potvrzení může být odvoláno.
- 4) Říšský protektor jest oprávněn dáti se informovati o všech opatřeních vlády protektorátu a udíleti jí rady. Může podati námitky proti opatření, která by byla s to poškoditi říši a je-li nebezpečí z prodlení, vydati nařízení nutné ve společném zájmu.
- 5) Od vyhlášení zákonů, nařízení a jiných právních předpisů, jakož i od výkonu správních opatření a právoplatných soudních rozsudků jest upustiti, podá-li říšský protektor námitky“

Prováděcí nařízení z 22. března 1939 se pak dotýká tohoto článku svým ustanovením sub. I, z něhož je patrné, že vlastní říšské orgány neměly mít původně působnost na území protektorátu, leč v případech taxativně vypočtených v člancích 7, 8 a 11 Hitlerova výnosu, v nichž se hovoří o udržování vojenské posádky na území protektorátu, o bezprostředním dohledu na dopravnictví, poštu a telekomunikace a o blíže neurčených případech, při nichž je dána společná potřeba a kde může říše převzít do vlastní správy určité správní obory a zříditi k tomu potřebné vlastní říšské úřady.

Oprávnění říšského protektora byla rozšířena nařízením ze 7. června 1939 o zákonodárném právu v protektorátě, v němž se mimo jiné uvádí, že „říšský protektor může nařízením měniti autonomní právo, pokud toho společný zájem vyžaduje a při nebezpečí z prodlení může vydávati předpisy všeho druhu“.

Definitivně byla pak správa a německá bezpečnostní policie v protektorátě vybudována nařízením z 1. září 1939. Tyto nařízení ministerské rady pro obranu říše zní:

I. Vybudování německé správy v Protektorátu Čechy a Morava

§ 1.

Všechny úřady, služební místa a orgány Říše v Protektorátu Čechy a Morava s výjimkou branné moci podléhají říšskému protektorovi.

§ 2.

Říšský protektor dozírá na celou autonomní správu v Protektorátu.

§ 3.

Úřad říšského protektora je příslušný pro všechna správní odvětví říšské správy s výjimkou branné moci. V oboru působnosti říšského protektora je tvoření dalších zvláštních služebních míst vedle říšského protektora vyloučeno.

§ 4.

Universálním zástupcem říšského protektora ve vedení úřadu jest státní sekretář, při jeho zaneprázdnění státní podsekretář. Úřadu říšského protektora přidělí se potřební úředníci a pomocné síly. Říšský protektor stanoví vnitřní rozčlenění svého úřadu v dohodě s říšským ministrem vnitra jako ústřednou pro Čechy a Moravu.

§ 5.

Protektorát Čechy a Morava dělí se na obvody vrchních zemských radů. Hranice obvodů vrchních zemských radů stanoví říšský protektor v dohodě s říšským ministrem vnitra.

§ 6.

(1) Pro každý obvod vrchního zemského rady jest ustanoven vrchní zemský rada.

(2) Vrchní zemský rada je podřízeným úřadem říšského protektora pro všechna správní odvětví převzatá do vlastní říšské správy s výjimkou branné moci, říšské pracovní služby, říšské finanční správy, pokud se vztahuje na správu cel, říšské pošty, říšských drah a justice.

(3) Vrchní zemský rada dozírá ve své instanci na úřady Protektorátu ve svém úředním obvodu.

(4) V oboru působnosti vrchního zemského rady (odstavec 2 a 3) je tvoření zvláštních vlastních říšských služebních míst vedle něho vyloučeno.

(5) Vrchnímu zemskému radovi podléhají všechny úřady, služební místa a orgány Říše v jeho úředním obvodu s výjimkou branné moci a justice.

§ 7.

Říšský protektor může naříditi, aby úřady Protektorátu mu podávaly bez vyzvání zprávu v určitých záležitostech označeného druhu. Taktéž může naříditi, aby úřady podřízené vládě Protektorátu stejným způsobem podávaly zprávu vrchním zemským radům nebo jiným služebním místům Říše, jež určí. Vrchní zemský rada může stejná nařízení vydati pro svůj úřední obvod.

§ 8.

(1) Úřady Protektorátu mají předkládati zákony a jiné právní předpisy, pokud poslední se vztahují na více než jeden obvod vrchního zemského rady, před vyhlášením říšskému protektorovi, ostatní právní předpisy, vrchnímu zemskému radovi.

(2) Říšský protektor může naříditi, aby mu byla sdělena před vydáním správní opatření, jež jest určiti podle druhu, a předloženy právoplatné soudní rozsudky před provedením. Stejně oprávnění má vrchní zemský rada pro svůj úřední obvod.

§ 9.

Námítky a nařízení podle článku 5 výnosu ze dne 16. března 1939 (Říš. Zák. I, str. 485) jsou pro úřady Protektorátu závazné. Rozklady u říšského protektora nemají odkládacího účinku.

II. Německá bezpečnostní policie v Protektorátu Čechy a Morava

§ 10.

V Protektorátu Čechy a Morava přejímají se tajná státní policie a části kriminální policie, poslední pokud se to stává potřebným v důsledku zavedení německé trestní pravomoci, do vlastní říšské správy.

§ 11.

Orgány německé bezpečnostní policie v Protektorátu Čechy a Morava mají za úkol pátrati po všech snahách na území Protektorátu Čechy a Morava, jež jsou nepřátelské státu a národu a potírati je, výsledek šetření sbíratí a zhodnotiti, podávati zprávy říšskému protektorovi, jakož i úřadům jemu podřízeným, uvědomovati je o současném stavu skutečnosti pro ně důležitých a dávati jim podněty.

§ 12.

(1) Německá služební místa podřízená říšskému protektorovi a úřady Protektorátu Čechy a Morava mají vyhověti pokynům vedoucích míst státní policie v záležitostech politicko-policejních, úřady Protektorátu také takovým pokynům ostatních služebních míst tajné státní policie.

(2) Německá kriminální policie v Protektorátu Čechy a Morava vykonává odborný dozor na kriminální policii Protektorátu, pokud to společně úkoly vyžadují. Policejní úřady Protektorátu, mají v těchto mezích vyhověti odborným pokynům německé kriminální policie.

§ 13.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě jakož i říšský vůdce SS a šéf německé policie spolu s říšským protektorem mohou učiniti správní opatření, potřebná k zachování bezpečnosti a pořádku v Protektorátu Čechy a Morava, také mimo meze jinak pro to stanovené. Mohou toto oprávnění přeněsti.

§ 14.

„Říšský ministr vnitra (říšský vůdce SS a šéf německé policie) vydá v dohodě s říšským protektorem v Čechách a na Moravě právní a správní předpisy potřebné ku provedení §§ 10 a 14 tohoto nařízení.“

Tímto ustanovením byl také dán zákonný organizační podklad pro instituci vrchních zemských radů v protektorátě a vymezena rámcově jejich pravomoc. Tyto orgány fungovaly ovšem fakticky na území protektorátu již od vzniku protektorátu, neboť Němci měli již od počátku toho roku připraveny seznamy tzv. krajských hejtmanů pro naše území, v nichž byli uvedeni ti úředníci z říše, kteří měli postupovat zároveň s okupační armádou. Je zajímavé, že se tehdy počítalo s vytvořením úřadů krajských hejtmanů (mimo Moravu a Čechy) i v Pováží na Slovensku v Bratislavě, Trnavě a Trenčíně a že měly být zřízeny na Moravě daleko hustěji než pozdější úřady zemských vrchních radů, totiž v Jihlavě, v Mor. Budějovicích, v Brně, v Uherském Hradišti, v Hodoníně, v Kroměříži, v Mor. Ostravě, ve Vsetíně, v Tišnově, v Prostějově a v Olomouci. Avšak již v květnu 1939 byly konstituovány jen v Brně (v čele Landrat Westerkamp), v Jihlavě (Reg. Rat Fiechtner), v Olomouci (Reg. Rat Melsen), v Prostějově (Landrat Bayerl), v Kroměříži (Reg. Rat König), ve Zlíně (Landrat Hopf) a v Ostravě (Landrat v. Reinohr) a v nařízení ze dne 21. června 1939 o židovském majetku jim bylo přiznáno poprvé zákonné právo na rozhodování. Dalšími říšskými předpisy byla pak jejich pravomoc rozšiřována i na jiné obory.

Všichni vrchní zemští radové (Oberlandräte) v našich zemích se ve své práci v podstatě řídili ještě starým pruským zákonem o veřejné správě z 19. března 1881, obecním zákonem říšským z 30. ledna 1935 a tzv. zákonem o výstavbě říše z r. 1932, resp. jeho novelou z 28. listopadu 1938.

Patřili k tzv. nižším správním úřadům a původně měli vyřizovat jako reprezentanti říšského protektora některé úkoly vojenské (odvody, protiletectká ochrana, poštovní holubi), bezpečnostní (písemný styk s cizinou, zpravodajství, pasová agenda, cizinecká policie, vydávání zbrojních pasů a propustek, dozor nad spolky), hospodářská (regulace trhu, cenová kontrola, přiděly benzínu a třaskavin, výživa lidu),

vedení matriční agendy Němců, péči o rozvoj němectví, rodinné přídavky, zdravotní věci Němců a správu židovského a cizího majetku. V praxi se však stali zcela normálními správními úřady první instance pro Němce (a částečně i pro Čechy) podle vzoru pruských landrátů.

Vrchní zemští radové, resp. jejich úřady byly původně podle nařízení ze září 1939 zřízeny v těchto městech:

Přehled sídel a obvodů vrchních zemských radů:

Sídlo vrchního zemského rady	Jeho úřední obvod podle polit. okresů	Sídlo vrchního zemského rady	Jeho úřední obvod podle polit. okresů
Brno	Brno-město Brno-venkov Hodonín Tišnov Kyjov	Hradec Králové	Hradec Králové Žamberk Rychnov Nové Město n. M. Náchod Dvůr Králové
České Budějovice	České Budějovice Týn n. Vltavou Třeboň Jindřichův Hradec	Jičín	Jičín Hořice Nová Paka Jilemnice Semily Turnov Mladá Boleslav Mnichovo Hradiště
Německý Brod	Německý Brod Humpolec Chotěboř Ledeč Vlašim Pelhřimov Kamenice n. Lip.	Jihlava	Jihlava Třebíč Dačice Velké Meziříčí Nové Město n. Mor. Mor. Budějovice
Olomouc	Olomouc-město Olomouc-venkov Přerov Hranice	Kladno	Kladno Louny Slaný Beroun Rakovník
Pardubice	Pardubice Chrudim Polička Litomyšl Vysoké Mýto	Klatovy	Klatovy Domažlice Přeštice Sušice Strakonice Blatná

Sídlo vrchního zemského rady	Jeho úřední obvod podle polit. okresů	Sídlo vrchního zemského rady	Jeho úřední obvod podle polit. okresů
Plzeň	Plzeň Rokycany Kralovice Hořovice	Kolín	Kolín Kutná Hora Čáslav Poděbrady Český Brod Nymburk Nový Bydžov
Prostějov	Prostějov Litovel Boskovice	Kroměříž	Kroměříž Vyškov Holešov Valašské Meziříčí
Tábor	Tábor Milevsko Sedlčany Benešov Příbram Písek	Mělník	Mělník Kralupy Brandýs n. L. Roudnice
Zlín	Zlín Uh. Hradiště Vsetín Uherský Brod	Moravská Ostrava	Moravská Ostrava Frýdek Místek

Výnosem z 29. června 1940 (s účinností od 1. července t. r.) byly zrušeny úřady vrchních zemských radů v Kroměříži a v Prostějově, a jejich obvody byly rozděleny mezi ostatní úřady. I tato úprava však doznala změny s platností od 1. října 1940, kdy byly zrušeny úřady vrchních zemských radů v Mělníku a v Německém Brodě a kdy došlo i k dalším správním přesunům u jednotlivých okresů a obcí, kterým bylo nutno přizpůsobit vládním nařízením z 26. září 1940 i obvody a sídla protektorátních úřadů, ba dokonce upravit i obvod zemských úřadů. K 1. listopadu 1940 byly obvody vrchních zemských radů určeny takto:

Běž. číslo	Sídlo	Obvod tvoří polit. okresy (města se zvláštním statutem)
1.	Praha	Jílové, Praha, Praha-venkov, Říčany
2.	Plzeň	Hořovice, Kralovice, Plzeň, Rokycany
3.	Klatovy	Blatná, Domažlice, Klatovy, Písek, Přeštice, Strakonice, Sušice
4.	České Budějovice	České Budějovice, Třeboň, Týn. n. Vltavou, Vodňany
5.	Tábor	Benešov, Kamenice n. Lip., Milevsko, Pelhřimov, Příbram, Sedlčany, Tábor, Vlašim
6.	Kolín	Český Brod, Nový Bydžov, Čáslav, Kutná Hora, Humpolec, Kolín, Ledec nad Sázavou, Nymburk, Poděbrady
7.	Pardubice	Chotěboř, Chrudim, Litomyšl, Vysoké Mýto, Pardubice
8.	Hradec Králové	Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Nové Město nad Metují, Náchod, Rychnov na Kněžnou, Žamberk
9.	Mladá Boleslav (dosud Jičín)	Mladá Boleslav, Brandýs nad Labem, Mnichovo Hradiště, Jičín, Jilemnice, Mělník, Nová Paka, Semily, Turnov
10.	Kladno	Beroun, Louny, Kladno, Kralupy nad Vltavou, Rakovník, Roudnice, Slaný
11.	Jihlava	Mor. Budějovice, Jihlava, Nové Město na Moravě, Velké Meziříčí, Telč, Třebíč
12.	Brno	Boskovice, Brno, Brno-venkov, Tišnov, Vyškov
13.	Olomouc	Hranice, Kroměříž, Litovel, Olomouc, Olomouc-venkov, Prostějov, Přerov
14.	Zlín	Uherský Brod, Hodonín, Holešov, Uherské Hradiště, Kyjov, Zlín
15.	Moravská Ostrava	Frýdek, Valašské Meziříčí, Místek, Moravská Ostrava, Vsetín

Pozdější úpravy protektorátní správy z 18. září 1941 (úprava okresů) a z 26. října 1941 (zřízení zemských rad), ze 17. listopadu 1941 (zjednodušení okresní správy i úpravy postavení města Moravské Ostravy (29. května 1941) se organizace říšské správy v protektorátě nedotkly. Upraveno bylo jen k 18. září 1940 rozčlenění úřadu říšského protektora výnosem tohoto znění:

„§ 1. Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě se člení pod státním tajemníkem a státním podtajemníkem v tato oddělení:

odd. I. Správa, justice, vyučování

odd. II. Hospodářství a finance

odd. III. Doprava

odd. IV. Kulturní politika.

Oddělení člení se podle bližších pokynů říšského protektora ve skupiny a referáty. K tomu přistupuje: a) ústřední správa, b) zástupce zahraničního úřadu. Ústřední správa podléhá bezprostředně státnímu tajemníku. Zástupce zahraničního úřadu podléhá bezprostředně říšskému protektorovi.

§ 2. K úřadu říšského protektora náležejí pod vedením státního tajemníka jako vyššího vůdce SS a policie: a) velitel pořádkové policie, b) velitel bezpečnostní policie.

§ 3. Pro zvláštní úkoly, připadající v zemi moravské, zřizuje se expozitura úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě se sídlem v Brně. Je součástí úřadu říšského protektora a používá se ve služebním styku označení Říšský protektor v Čechách a na Moravě – služebna pro zemi Moravu“.

Zásadní reorganizace celé říšské správy v protektorátě byla provedena Hitlerovým výnosem ze 7. května 1942 (s účinností od 15. června 1942), doplněným nařízením říšského protektora z 23. května 1942 a prováděcím nařízením z téhož dne. Tato reforma, o níž se ovšem mluvilo již od podzimu 1939, byla vyvolána tím, že se z úřadu říšského protektora a vrchních zemských radů stávaly čím dál tím více místo dozírajících orgánů běžné úřady správní, že byl nedostatek německých úředníků, odvolávaných postupně na vojnu, a že pokračující germanizace protektorátní autonomní správy stejně již většinou prosadila na vedoucí místa ve správě německé úředníky, takže např. r. 1942 bylo na Moravě již jen 7 českých okresních hejtmanů.

Reforma z května 1942, aniž by zrušila instituci vrchních zemských radů, přenesla všechnu jejich přímou působnost ve veřejné správě na protektorátní úřady, na něž přešla i část výkonné pravomoci úřadu říšského protektora. Reforma dále budovala již na nové organizaci politické protektorátní správy a vytvářela v jejím rámci novou instituci vedoucích okresních hejtmanů, jejichž sídla se shodovala se sídly dosavadních vrchních zemských radů. Přitom pak, podle vládního nařízení z 26. května 1942, byl velmi omezen počet okresních úřadů a expozitur, v Čechách o 20 a na Moravě o 3 (Frýdek, Holešov, a Tišnov).

Výnos Hitlerův ze 7. května 1942 zní doslova:

„Válkou podmíněné shrnutí všech sil vyžaduje dalších zjednodušení správy v Čechách a na Moravě.

Doplňuje svůj výnos o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939 (Říš. zák. I., str. 485), zmocňuje říšského protektora, aby v dohodě s říšským ministrem vnitra učinil v rámci oním výnosem stanoveném vhodná opatření za účelem přizpůsobení správy v Čechách a na Moravě právě danému stavu a aby vydal k tomu potřebné právní předpisy“.

V nařízení říšského protektora z 23. května 1942 se pak uvádí:

§ 1.

(1) Úkoly a oprávnění vrchních zemských radů, jež náležejí v ostatním říšském území nižším správním úřadům, přenášejí se na politické úřady prvé stolice a policejní úřady autonomní správy, aby byly plněny podle pokynu z příkazu Říše.

(2) Úkoly a oprávnění vrchních zemských radů, jež náležejí v ostatním říšském území vyšším správním úřadům, přenášejí se na zemské úřady v Čechách a na Moravě, aby byly plněny podle pokynu příkazu Říše.

§ 2.

Úkoly a oprávnění říšského protektora v Čechách a na Moravě, jež náležejí v ostatním území říšském vyšším správním úřadům, přenášejí se na zemské úřady v Čechách a na Moravě, aby byly plněny podle pokynu z příkazu Říše.

§ 3.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě může zaříditi úpravu odchýlnou od ustanovení §§ 1 a 2.

§ 4.

Úřady autonomní správy v Čechách a na Moravě jsou při vyřizování záležitostí z říšského příkazu vázány na pokyny příslušných říšských služebních míst.

§ 5.

Říšský protektor v Čechách a na Moravě určí politické úřady první stolice (okresní hejtmany, správce měst s vlastním statutem) a policejní úřady, které budou zařízeny jako správa z říšského příkazu; určí též věcný a místní rozsah působnosti.

§ 6.

V záležitostech z říšského příkazu používají autonomní úřady malé říšské pečeti.

§ 7.

(1) Označení okresního úřadu jako správy z říšského příkazu zní: „Okresní hejtman v - správa z říšského příkazu.“ Totéž platí pro nápis na malé říšské pečeti.

(2) Ustanovení odst. 1 jest použito přiměřeně v ostatních případech správy z říšského příkazu.

§ 8.

(1) Všeobecné výdaje rozpočtové na správu z říšského příkazu hradí Říše.

(2) Správní příjmy, jichž docílí autonomní úřady v záležitostech z říšského příkazu, jsou příjmy autonomní správy. Všeobecné rozpočtové příjmy jest odvésti Říši.

§ 9.

„Nařízení nabývá účinnosti dnem 15. června 1942.“

Zvláště důležité je pak prováděcí nařízení o správě z říšského příkazu z 23. května 1942. Podle něho přešly na zemské presidenty v Praze a v Brně – správa z říšského příkazu, tyto úkoly říšského protektora a vrchních zemských radů:

A) Úkoly říšského protektora:

1) Úkoly vyššího správního úřadu podle § 7 nařízení z 20. 7. 1939, jež se týkalo použití německého práva na německé státní příslušníky v protektorátu, zvláště zákona o osobním stavu z 3. 11. 1937.

2) Úkoly vyššího správního úřadu podle § 4 nařízení z 23. 10. 1939 o říšských plněních vůči požadavkům branné moci, o poskytování přístřeší, stravy, budov, letadel atd.

3) Úkoly vyššího správního úřadu podle § 4 nařízení v 11. 10. 1939 o podávání návrhů soudu na zřízení opatrovníka pro nepřítomnost ohledně majetku příslušníka nepřátelského státu.

4) Úkoly vyššího správního úřadu podle výnosu ministra vnitřní z 13. 8. 1938 o doplňování koňstva.

5) Rozhodnutí podle § 2 nařízení říšského protektora ze 17. 4. 1940 o odvolacím řízení ve věcech rodinné výživy pro německé státní příslušníky v protektorátě.

6) Úkoly vyššího správního úřadu podle § 11 nařízení z 12. 10. 1940 v oboru branného práva.

7) Úkoly vyššího správního úřadu podle § 36 nařízení z 30. 11. 1940 při rekursech při provádění předpisů o válečných věcných škodách.

B) Úkoly vrchních zemských radů:

1) Úkoly podle nařízení z 20. 4. 1939 o nabytí německé státní příslušnosti dřívějšími československými příslušníky německé národnosti.

2) Úkoly podle nařízení říšského protektora z 21. 6. 1939 o hospodářských podnicích Židů a o vyřazování Židů z hospodářství v protektorátě.

3) Úkoly podle § 6 nařízení z 20. 6. 1939 o stanovení obvodů stavovských úřadů a o ustanovení stavovských úředníků

4) Úkoly podle nařízení z 20. 7. 1939 o použití německého práva na německé státní příslušníky, o něm. manželském právu, o stavovských úřadech, o prohlášení za mrtvého atd.

5) Úkoly podle § 4 nařízení z 1. 8. 1939 o souhlasu s udílením povolení k výrobě, obchodu, nabývání, držení a nošení zbraní a k výrobě třaskavin.

6) Úkoly vyššího správního úřadu podle § 6 nařízení z 2. 9. 1939 o podomním obchodě v pohraničním pásmu.

7) Úkoly podle č. 26 výnosu říšského protektora ze 4. 3. 1940 o nepřátelském majetku.

8) Úkoly podle nařízení z 5. 3. 1940 o hlášení nepřátelského majetku.

9) Úkoly podle § 2 nařízení z 20. 6. 1940 o náhradě osobních a majetkových škod způsobených bojem za sjednocení sudetoněmeckých území s Říší.

10) Úkoly vyššího správního úřadu podle oběžníku říšského protektora z 11. 7. 1940 blíže neurčeného obsahu.

11) Úkoly podle nařízení ze 7. 8. 1940 o hlášení německého majetku v nepřátelské cizině.

12) Úkoly podle 3. nařízení k manželskému zákonu z 29. 10. 1940 o potvrzování vysvědčení o způsobilosti k manželství.

13) Úkoly podle nařízení z 23. 11. 1940 o ochraně národních symbolů.

14) Úkoly jako rekursní instance podle § 7 nařízení z 9. 7. 1941 o protiletcké ochraně.

15) Úkoly podle nařízení ze 4. 8. 1941 o přihlašování majetku Spojených států amerických.

16) Úkoly vyššího policejné – stavebního úřadu podle § 2 nařízení z 27. 8. 1941 ve věci veřejných staveb v protektorátě.

Na zemského prezidenta v Praze – správu z říšského příkazu přešly pak tyto úkoly, které prováděl dříve vrchní zemský rada v Praze pro celé území Čech a Moravy:

1) Záležitosti zemské obrazárny.

2) Úkoly podle nařízení z 31. 12. 1939 o zaopatření válečných poškozenců něm. národnosti v protektorátě.

3) Úkoly podle nařízení z 20. 6. 1940 o zjišťování osobních a majetkových škod, jež byly způsobeny německým státním občanům na území protektorátu v době po 1. září 1938.

4) Úkoly podle nařízení z 30. 6. 1941 o zavedení odznaku pro raněné něm. národnosti ve světové válce.

5) Úkoly podle oběžníku ministra vnitra z 27. 7. 1939 o evidenci říšských státních příslušníků, bývalých československých státních občanů, žijících v cizině.

Na politické úřady I. stolice, okresní hejtmány – správu z říšského příkazu a na vrchní starosty statutárních měst – správu z říšského příkazu přešly všechny ostatní správní úkoly vrchních zemských radů mimo agendu svěřenou vedoucím okresním hejtmánům a úřadům práce. Byla jim svěřena značná část agendy personální a organizační práce na rozmachu německví, vnitřní správa, věci říšské obrany a některé věci hospodářské. Správy z říšského pověření, vedené vždy německým úředníkem – nesměl je kontrolovat ani český okresní hejtmán - vyřizovaly tedy věci vojenských odvodů, válečných škod, rodinných přídavků, propustek, občanských legitimací, pasů, zbrojních listů, postrků, letecké ochrany, péče o německví, zřizování dětských něm. útulků, dosazování německých rolníků na českou půdu, správy židovského a cizího majetku, kontroly cenové atd. Vedoucí okresní hejtmáni – správa z říšského příkazu obstarávali pak navíc ještě tyto záležitosti:

1) Věci uspořádání zemědělského trhu a válečného vyživovacího hospodářství včetně potravinových lístků a odběrních listů.

2) Úkoly německého zdravotního úřadu, zvláště dohled na služební místa, zařízení a osoby činné ve zdravotnictví.

3) Záležitosti veterinářské.

4) Záležitosti dopravní podle nařízení z 18. 9. 1939 o používání motorových vozidel, nařízení z 30. 8. 1939 o doplňování motorových vozidel, nařízení z 2. 5. 1941 o dopravě zboží, vyhlášky z 5. 11. 1941 o zajištění motorových vozidel apod.

Vedoucí okresní hejtmani – správa z říšského příkazu mohli pak vykonávat z rozhodnutí říšského protektora i funkce policejní, které jinak patřily říšským správám, zřízeným u jednotlivých policejních ředitelství. Ty především měly tyto úkoly:

- 1) *dozírat na nařízení říšského protektora z 1. 8. 1939 o držení a výrobě zbraní a třaskavin;*
- 2) *povolovat pobyt cizincům i v pohraničním pásmu (nařízení z 2. 9. 1939);*
- 3) *vést evidenci cizinců, tzv. cizinecké policie (nařízení z 5. 9. 1939);*
- 4) *dozírat na nařízení z 10. 9. 1939 o nuceném prokazování se pasem a visem, jakož i osobním výkazem;*
- 5) *dozírat na držení holubů (nařízení z 3. 6. 1940);*
- 6) *vést evidenci osobních výkazů (nařízení z 20. 7. 1940) a vydávat propustky (nařízení z 20. 7. 1940);*
- 7) *provádět opatření o protiletcecké ochraně podle nařízení z 9. 7. 1941, (doplněného později 7. 2. 1943);*
- 8) *evidovat osobní průkazky (nařízení z 5. 12. 1941).*

Konečně úřady práce převzaly z agendy vrchních zemských radů úkoly podle § 2 nařízení z 26. 9. 1939, to jest povolování výjimek ze zákazu výpovědi zaměstnaneckého poměru u osob, povolovaných k branné službě nebo do pracovní služby a úkoly podle § 4 nařízení z 31. 7. 1941 o úpravách nedělní práce při skládání a odvozu zboží.

Sedmi vrchním zemským radům – inspektorům říšského protektora v Praze, v Hradci Králové, v Plzni, v Čes. Budějovicích, v Brně, v Mor. Ostravě a v Jihlavě zůstala v podstatě jen funkce inspekční a koordinační, osobní věci německých zaměstnanců, správa fondů pro zřízení německví, věci obrany říše, povolování nových živnostenských koncesí, jmenování německých komisařů, všeobecná podpora německého hospodářství, spolupráce s vojskem a stranou, odvolání od správ z říšského příkazu okresních úřadů atd.

Podle citovaných norem byly pak v květnu 1942 zřízeny správy z říšského příkazu u těchto protektorátních úřadů:

A) Zemský prezident v Praze a v Brně (jako autonomní instituce zemských úřad, jako správa z říšského příkazu Zemský prezident, dr. Schwabe);

B) Policejní ředitel v Praze, v Plzni, v Brně (Reg. Rat Jungwirth), v Olomouci (RR. Pohl), v Ostravě (OR Merler);

C) Vedoucí okresní hejtman (jako autonomní úřad Okresní úřad) v Praze-venkov, v Kladně, v Plzni-venkově, v Klatovech, v Čes. Budějovicích, v Táboře, v Brně-venkově (RR Schmälzlein), ve Zlíně (RR Blumenberg), v Místku (OR Beer), v Olomouci-venkově (RA dr. Wieland) a v Jihlavě (OR dr. Wildhage);

D) 44 okresních hejtmanů, 23 expositur a 2 statutární města v Čechách. Na Moravě okresní hejtman v Boskovicích (RR dr. Rudolf), v Hodoníně (RA dr. Paul), v Uh. Brodě (RR Mandlík), ve Vyškově (dr. Bergmann, později dr. Feike), v Kroměříži (OR dr. Koblischek), v Litovli (RR dr. Jahn), v Hranicích (RR dr. Jeschke), v Přerově (RR dr. Kraut), v Prostějově (RA Seidl), ve Vsetíně (RR dr. Dittmann), v Mor. Budějovicích (RA dr. Vorbach) a v Telči (RA Böttcher). V jiných okresích byli dosud čeští hejtmani a proto byla správa z říšského příkazu svěřena tamním německým zaměstnancům okresního úřadu, a to v Kyjově (ROI Severa, pozd. Schüppel), v Uh. Hradišti (ROI Lehne, pozd. Busek), v Ostravě-městě (RI Conrad), v Olomouci-městě (RI Behrens), v Brně-městě (ROI Rogmann), ve Val. Meziříčí (ROI Lechner), v Novém Městě na Mor. (ROI Schrader) a v Třebíči (ROI Berger). Ve statutárních městech byly správy z říšského příkazu svěřeny vrchním starostům v Brně (Judex), v Mor. Ostravě (dr. Beier) a v Olomouci (dr. Schreiter v. Schwarzenfeld). Později však byly zrušeny správy z říšského příkazu v Kyjově, v Telči a ve Velkém Meziříčí a byly vykonávány z nejbližšího Němcem obsazeného okresního města.

Po těchto velkých změnách bylo také možno přikročit k novému rozčlenění úřadu říšského protektora nařízením z 25. 11. 1942 a později z 12. 2. 1945, jimiž byl celý úřad rozdělen na 5 hlavních

oddělení a podstatně zmenšen. Na Moravě zůstala jen služebna pro tzv. kulturní politiku. Další oběžník z 20. 8. 1943 zřizoval pak zvláštní byro říšského protektora, jemuž zůstala jen agenda přímého zástupce Hitlerova, potvrzování ministrů, jmenování nejvyšších úředníků v Protektorátě a udělování milosti, kdežto všechna ostatní agenda přešla na německého státního ministra pro Čechy a Moravu, jehož úřad byl dělen do 11 oddělení:

Centrální správa, nejvyšší kontrolní úřad (dr. Gies)

odd. I. Všeobecná a vnitřní správa (dr. Watter)

odd. II. Justice (Kaiser)

odd. III. Školství (dr. Heckel)

odd. IV. Kulturní politika (Wolf)

odd. V. Hospodářství a práce (dr. Bertsch)

odd. VI. Výživa a zemědělství (dr. Schmidt)

odd. VII. Finance (dr. Gross)

odd. VIII. Doprava a technika (Danco)

odd. IX. Pošta (dr. Müller)

Pořádková policie (v. Puttkanner)

Bezpečnostní policie (dr. Maurer)

Později byla ještě oběžníkem z 29. 4. 1944 přenesena část agendy státního ministra na jednotlivá autonomní ministerstva.

U zemského úřadu, resp. u zemského prezidenta v Brně, byla správa z říšského příkazu původně začleněna do hlavního oddělení I. vnitřní správa, kam patřila v prosinci 1942 tato oddělení:

I/S Správa z říšského příkazu (dr. Naubauer)

I/1 Všeobecné správní výsostné státní věci – státní občanství, matriky aj. (dr. Janku)

I/2 Policejní věci, spolky, nadace (v. Janeczek)

I/3 Obecní věci (dr. Polák)

I/4 Sociální péče (Vaněček)

I/5 Zdravotnictví (dr. Gröbler)

I/6 Veterinářství (dr. Mempel)

I/7 Stavební věci, silnice a jiné (Brabený)

Vedle toho část agendy byla zpracovávána v presidiu, ve skupině PA – ústřední správní věci, PB – osobní věci a PC – plánování. Ostatní hlavní oddělení byla II – Kultura a školní, III – zemědělství a lesnictví (v tom skupina III/3 – RAV), hospodářství a práce (v tom skupina IV/S – RAV), V – doprava a technika, VI – samospráva.

Rozhodnutím z 5. ledna 1943 bylo zrušeno hlavní oddělení VI – samospráva a celé presidium rozděleno na 5 skupin:

Z/1 Organizace (dr. Honus)

Z/2 Osobní věci (dr. Jarosch)

Z/3 Plánování (ing. Gattner)

Z/4 Rozpočet (dr. Holena)

Z/5 Účetní služba (Schuster)

Podle výnosu z 19. 4. 1943 (organizační plán zemského úřadu) mělo oddělení I/S RAV vyřizovat tyto věci: ochrana národních symbolů, použití německého práva na něm. státní občany v protektorátě, ochrana německé krve a německé cti, německé státní občanství, náhrada škod spáchaných Němcům, válečné škody, obrana německé rodinné podpory, vystavování pasů a cizinecká policie, věci zbraní a třaskavin, odstraňování dopravních obtíží, veřejné stavby, protiletectká ochrana, péče o Němce v protektorátě, přídavky Němcům, dětské tábory, správa opuštěného majetku aj.

Výnosem zem. úřadu z 19. 7. 1944 bylo pak ještě zřízeno hlavní oddělení Pol. a v r. 1944 omezena v důsledku válečných opatření vlastní činnost zemského úřadu a úřad znovu rozčleněn na tyto oddělení:

Hlavní oddělení Z (prezidiální):

Z/S – Správa z pověření říše

- Z/Sa - Centrální kancelář, osobní věci RAV, organizace RAV
- Z/Sb - Vyrovnávací kancelář pro platy německých úředníků v protekt. úřadech
- Z/1 - Organizace
- Z/1a - Organizace veřejné správy, dozor nad podřízenými úřady, umístění administrativní správy
- Z/1b - Pomocné služby, pokladna, deposita, správa budov
- Z/1c - Archiv a knihovna
- Z/2 - Osobní věci
- Z/3 - Strukturní plánování
- Z/4 - Rozpočet a práva majetku
- Z/5 - Kulturně politické věci, odborné školy, divadla, kina, cenzura aj.

Hlavní oddělení I. (Všeobecné věci státní správy): V tom i oddělení

I/S správa z pověření říše, jemuž zůstalo vedení německých matrik, agenda rodinných přídavků, chudinská péče, ochrana říše, obecní záležitosti, věci válečných škod a obhospodařování velkých prostorů, kdežto zcela byla zastavena agenda získávání německého státního občanství, věci míšenců, školení matrikářů, péče o majetek nepřítomných aj.

Hlavní oddělení Pol (policejní věci):

Pol/S – správa z pověření říše, zbrojní listy, pasy a propustky, cizinecká policie, dozor nad spolky, chov poštovních holubů, zpravodajství aj.

Pol/Nu – neuniformované protektorátní policie, legislativa, evidence obyvatelstva, razie, postrky, nucená práce, cikáni, mravnostní policie, rozhlas, občanské legitimace, vystěhovalectví, právo spolčovací a shromažďovací.

Pol/U – uniformovaná protektorátní policie, policejní dozor, dopravní policie, požární ochrana, protiletectká ochrana, sbírky, žebrační, policejní hodina, razie, uniformy, produkční licence, nálezy, loterie aj.

Hlavní oddělení II. (školství a výchova).

Hlavní oddělení III. (hospodářství a zemědělství)

v tom i oddělení III/3 – správa z pověření říše, správa židovského a nepřátelského majetku, evidence německého majetku v cizině.

Hlavní oddělení IV (technické a stavební věci);

v tom i oddělení IV/S – správa z pověření říše, veřejné stavby.

Pokračující válka a odchod většiny německých zaměstnanců na frontu si v r. 1944 vynutily novou úpravu správy z říšského příkazu, která byla provedena nařízením z 19. dubna 1944 a druhým prováděcím nařízením z 23. března 1944. První norma zní:

§ 1.

Správní úkoly německého státního ministra pro Čechy a Moravu mohou být přeneseny na ústřední úřady autonomní správy, aby byly plněny podle pokynu z příkazu Říše.

§ 2.

Správa z říšského příkazu zřídí se u úřadů uvedených v příloze. Německý státní ministr pro Čechy a Moravu stanoví cestou výnosu správní úkoly, jež budou přeneseny na tyto úřady, aby byly plněny podle pokynu z příkazu Říše.

Ústřední úřady autonomní správy podléhají při zastávání záležitostí z říšského příkazu jedině pokynům německého státního ministra pro Čechy a Moravu.

§ 3.

V záležitostech z říšského příkazu používají autonomní ústřední úřady malé říšské pečeti.

§ 4.

Ústřední úřady autonomní správy používají v záležitostech z říšského příkazu označení stanoveného v příloze. Totéž platí pro nápis na malé říšské pečeti.

§ 5.

Na úpravu vydání a příjmů autonomních ústředních úřadů v záležitostech z říšského příkazu použije se přiměřeně § 8 nařízení a správě z říšského příkazu v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 23. května 1942 (Věst. nař. str. 118).

§ 6.

Toto nařízení nabývá účinnosti dne 19. dubna 1944.

Seznam autonomních ústředních úřadů, v nich se zřizuje správa z říšského příkazu.

- 1. Ministerstvo vnitra
(Ministr vnitra – správa z říšského příkazu)*
- 2. Ministerstvo školství
(Ministr školství – správa z říšského příkazu)*
- 3. Ministerstvo hospodářství a práce
(Ministr hospodářství a práce – správa z říšského příkazu)*
- 4. Ministerstvo zemědělství a lesnictví
(Ministr zemědělství a lesnictví – správa z říšského příkazu)*
- 5. Ministerstvo financí
(Ministr financí – správa z říšského příkazu)*
- 6. Ministerstvo dopravy a techniky
(Ministr dopravy a techniky – správa z říšského příkazu)*
- 7. Ústřední úřad statistický
(Vedoucí ústředního úřadu statistického – správa z říšského příkazu).*

Druhá norma z 23. března 1944 doplňuje rozdělení pravomoci říšské správy z příkazu a nahrazuje pojem vedoucí okresní hejtman pojmem okresní hejtman s rozšířenou pravomocí. Upravuje také správu zdravotní a to tak, že ji vedou nadále primátor hl. města Prahy, vrchní starostové v Plzni a v Brně, v Mor. Ostravě a v Olomouci a okr. hejtmani v Hradci Králové, v Českých Budějovicích a v Jihlavě a správu veterinární, kterou vedli okresní hejtmani s rozšířenou pravomocí v Praze, v Hradci Králové, v Plzni, v Českých Budějovicích, v Brně-venkově a v Olomouci-venkově.

Později se veřejná německá správa v protektorátě pozvolna rozpadala a nakonec vlastně ji reprezentoval na Moravě jen viceprezident zemského úřadu dr. Schwabe s úzkým kruhem spolupracovníků, s dr. Bayerlem, dr. Neubauerem, dr. Altrichterem, Lindemannem, ing. dr. Langerem a s několika německými okresními hejtmany. Zcela pak zanikla s příchodem vojsk sovětské armády.

B) Spisová služba u německých politických úřadů

O spisové službě u jednotlivých říšských úřadoven jsme sdostatek poučení z dochovaných spisových řádů a registraturních schémat.

Nebylo v nich jednoty a každý úřad si tyto věci upravoval po svém, neboť pro celou říši neexistovala právně závazná norma. Například vrchní zemský rada v Hradci Králové používal podle svého výnosu z 1. 7. 1939 pro ukládání spisů složitějšího ukládacího schématu, děleného věcně na tyto signaturní skupiny:

- I - organizace a osobní věci
- II - politické věci
- III - dozorčí činnost, tisk
- IV - správní policie
- V A - živnosti
- V B - branné hospodářství
- VI - mzdové a zaměstnanecké věci
- VII - pracovní nasazení
- VIII - lesnictví
- IX - zemědělství
- X - účetnictví
- XI - pokladna
- XII - sociální péče
- XIII - školství a kultura
- XIV - vojenské věci
- XV - matriční agenda
- XVI - bytové věci
- XVII - zdravotnictví
- XVIII - veterinářství

Vrchní zemský rada v Brně používal pak od svého vzniku tento jednoduchý registraturní plán:

- A - správa a organizace
- Pol - policejní věci
- Ho - různé věci správní, státní občanství apod.
- Wi 100 - živnosti
- Wi 200 - zemědělství
- Wi 300 - cenová kontrola
- Wi 400 - zemědělská politika
- Wi 500 - arisace
- WI - vojenské věci
- Kult - kulturní a školské věci
- Kom - obecní záležitosti

Tento plán však naprosto nesouhlasil se strukturou úřadu, kde bylo původně deset referátů a od r. 1941 referátů jedenáct:

- I - personální věci, pokladna, statistika (Hermann)
- II - organizace, obecní věci, kultura, podpora německých, věci matriční
- III - arisace, správa cizího majetku (dr. Rudolf)
- IV - vojenské věci, válečné škody, rodinné přídatky (dr. Burian)
- V - zemědělství, živnosti (dr. Bölliny)
- VI - pracovní a sociální věci (dr. Peter)
- VII - lesnictví (ing. Tretzlik)
- VIII - plánování a stavebnictví (ing. Arke)
- IX - zdravotnictví (dr. Gerber)

X - veterinářství (dr. Mempel)

Stejných značek jako brněnský vrchní zemský rada používali i v Jihlavě.

Správu z říšského příkazu po r. 1942 vyřizovalo na okresních úřadech zvláštní oddělení. Např. struktura okresního úřadu v Mor. Budějovicích byla k 1. srpnu 1942 tato:

- I - říšská správa
- II - zástupce okr. hejtmana
- III - zemědělství
- IV - válečné hospodářství
- V - práce a průmysl
- VI - policejní věci
- VII - matriční věci, sociální péče
- VIII - doprava a technika
- IX - školství
- X - zdravotnictví
- XI - účtárna

V Olomouci u okresního úřadu platilo zase toto rozdělení agendy:

- Ref. A - ústřední správa
- B - osobní věci
- C - politický referát
- I/1 - RAV – správa z pověření říše
- I/2 - osobní samospráva
- I/3 - okresní správa
- I/4 - finanční věci obcí a okresů
- II/1 - RAV – policejní věci z příkazu říše
- II/2 - všeob. pol. věci
- II/3 - doprava
- II/4 - spolky
- II/5 - matriční věci, st. občanství
- II/6 - protiletectká ochrana
- III - sociální věci (i RAV)
- IV - kulturní věci (i RAV)
- V - zdravotnictví (i RAV)
- VI - veterinářství (i RAV)
- VII - hospodářské věci (i RAV)
- VIII - stavební věci
- IX - meliorace, regulace
- X - zemědělství, průmysl, cenová kontrola
- XI - trestní věci
- XII - účetní věci
- XIII - kancelářská služba

Věci z říšského příkazu byly tu tedy věcně přidělovány do jednotlivých odborných referátů.

U okresního úřadu v Telči zase byly spisy správy z říšského příkazu manipulovány zvláště do skupiny RAV a do ní byly sériově ukládány spisy o rodinných přídavcích, o veřejné péči o Němce, o manželských půjčkách, o evidenci Židů, Němců a cizinců, o malém pohraničním styku, o spolkových akcích, o kupech radií, o návrzích na povýšení u četnictva, o domovské příslušnosti, o odvodech, o obsazování míst obecních funkcionářů, o volbách starostů, o ředitelích škol, o nadacích, o změnách v pozemkové držbě, o stavbách Němců, o židovském majetku atd. U okresního úřadu ve Vsetíně byla

správa z říšského příkazu začleněna opět jednak do prezidiálního oddělení (1a – organizace RAV, 2a – osobní věci RAV) a jednak do oddělení III, které bylo dále děleno:

A) Němectví

- 1) Rasové věci, kultura, zdravotnictví, výchova
- 2) Veřejná péče
- 3) Rodinné přídatky
- 4) Manželské půjčky
- 5) Přídatky na děti
- 6) Výchova učňů
- 7) Půjčky na zařízení
- 8) Vojenská a pracovní služba
- 9) Hospodářské věci
- 10) Státní občanství
- 11) Osobní výkazy
- 12) Justiční věci

B) Ostatní věci RAV

- 1) Politické události
- 2) Pořádková a bezpečnostní policie

Okresní úřad v Brně byl po svém spojení s expoziturami v Kloboukách a v Tišnově dělen do 4 hlavních oddělení, což se však naprosto neprojevovalo v ukládacím schématu:

1. Prezidiální oddělení – správa z pověření říše

- a) německé zdravotnictví
- b) zvěrolékařství
- c) lesnictví
- d) protiletectká ochrana
- e) policejní věci, státní občanství, sociální péče, vojenské věci
- f) německé školství

I. Vnitřní správa (dělená do 10 oddělení)

II. Hospodářství:

- V tom mimo jiné i II/S RAV
A) výživa a zemědělství
B) doprava
C) arisace

III. Technika a stavby

Pokusy o sjednocení organizace a spisových plánů a okresních úřadů, které podnikal na podzim r. 1942 dr. Hoffmann ze zemského úřadu – správy z říšského příkazu – byly marné a v podstatě všude byl dodržován starý ukládací registraturní plán z r. 1935.

U zemského úřadu v Brně, správa z říšského příkazu, bylo v oddělení I/S použito tohoto klíče:

A) Všeobecné věci organizační:

01	Říšský protektor a ministerstva
02	Zemský prezident
03	Okresní hejtman
04	Policejní ředitelé
05	Pracovní úřady
09	Vrchní zemští radové

B) Organizace služebny:

20	Spisová služba
21	Umístění

22	Zařízení
23	Kancelářské potřeby
24	Knihovna
25	Auta
30	Osobní věci, všeob.
31	Osobní věci, jednotliv.
35	Služební cesty
36	Pošta
40	Služební doba
41	Dovolená
46	Vyznamenání
48	Totální nasazení
49	Správní akademie
50	Služební pohovory
51	Revisní zprávy
52	Návštěvy
60	Zprávy o situaci v okresech
70	Statistické věci
<u>I/1 Státní občanství</u>	
100	Státní občanství, všeob.
102-111	Získávání něm. státního občanství podle různých dekretů
120	Odvolací případy
140-150	Získávání něm. státního občanství obcí
170	Ztráta německého státního občanství
180-182	Protektorátní státní občanství
185	Statistické přehledy
190	Zprávy, výkazy
199	Různé
<u>I/2 Domovské právo</u>	
200	Domovské právo, všeob.
205	Domovské právo, jednotliv.
<u>I/3 Stavovské právo</u>	
300	Evidence obyvatel
302-307	Zřizování stavovských okresů
310	Ustanovování stavovských úředníků
320	Vysvědčení pro novomanžele
350	Míšenci
400	Změny jmen, všeob.
401	Změny jmen, jednotliv.
<u>II Policejní věci</u>	
600	Zbrojní pasy, třaskaviny, všeob.
601	Zbrojní pasy, třaskaviny, jednotliv.
610	Pasy, propustky
620	Cizinecká policie
640	Stavební policie
650	Pohraniční pásmo
660	Národní symboly
670	Spolky a shromáždění
680	Chov poštovních holubů
695	Zpravodajství

III Osobní a věcné škody

700	Osobní a věcné škody, všeob.
702	Osobní a věcné škody, jednotl.

V Péče o německví, podpory, zdravotnictví

1000	Péče o Němce, všeob.
1001	Péče o přesídlence
1002	Péče o Ukrajince
1003	Dozor na příslušníky jiných států
1005	Péče o Němce, jednotl.
1006	Péče o protektorátní příslušníky
1010	Péče o Němce v cizině
1020	Výchovné
1030	Rodinné podpory

VI Vojenské věci

1100	Vojenská konskripce, všeob.
1101	Vojenská konskripce, jednotl. případy
1110	Odvody
1120	Odvody koní
1130	Říšský zákon o plnění za války
1140	Nouzové práce
1150	Protiletcká ochrana

VIIa Obecní věci

1200	Německé domy
1210	Domy Hitlerovy mládeže
1215	Rozmístění německých dětí
1220	Němectví
1250	Obecní záležitosti
1251	Jmenování vládních komisařů
1270	Obecní finance

VIIb Různé

1300	Disciplinární věci
1320	Rady a vyznamenání
1350	Totální nasazení

VIII Obhospodařování velkých prostor

1400	Přidělování místností
------	-----------------------

Spisy II-S a IV-S byly – pokud je možno zjistit z dochovaných trosků – manipulovány sériově. Spisy o arisaci byly pak dodatečně manipulovány abecedně. V oddělení Pol byly samostatně manipulovány spisy o partyzánech a spisy o protiletcké ochraně (sign. L). Spisy vyrovnávací střediska a hlavní pokladny německých zaměstnanců byly ukládány do několika věcných a abecedních řad. Konečně prezidiální spisy dr. Schwabeho byly řazeny do sérií PA (ústřední správa) a PB (osobní věci).

C) Dějiny říšských politických spisoven.

Z německých úřadoven se dochovaly trosky. Zvláště utrpěly spisy vrchních zemských radů, z nichž nám došly většinou jen spisy arisační, soustředěvané v r. 1943-1944 k zemskému úřadu RAV v Brně.

Stejně v troskách jsou spisy úřadovny Morava Říšského protektora a spisy z pověření říše jednotlivých okresních úřadů. Vcelku dobře jsou jen dochovány spisy říšské správy u zemského úřadu, takřka kompletní prezidiální spisy PA a PB, všechny spisy oddělení Pol o partyzánech a protiletectvé obraně, všechny spisy o správě židovského majetku, většina spisů vyrovnávacího ústředí něm. zaměstnanců v protektorátě, podstatná část spisů oddělení I-S a trosky spisů III-S a IV-S.

Všechny přešly do generální registratury KNV a odtud r. 1956 do Státního archivu, kde byly roztrženy podepsaným na tyto celky:

- 1) Vrchní zemský rada Brno
- 2) Vrchní zemský rada Jihlava
- 3) Vrchní zemský rada Mor. Ostrava
- 4) Vrchní zemský rada Německý Brod
- 5) Vrchní zemský rada Olomouc
- 6) Vrchní zemský rada Prostějov
- 7) Vrchní zemský rada Zlín
- 8) Německá myslivecká organizace
- 9) Frýdek, Místek správa z pověření říše, především arisace
- 10) Zemský úřad – sign. II zvěrolékaři
Zemský úřad – sign. I – S, III – S a IV – S
Zemský úřad – sign. Pol (a L)
Zemský úřad – Vyrovnávací středisko něm. zaměstnanců
Zemský úřad – Prezidiální spisy PA a PB
- 11) Úřadovna Morava Říšského protektora

V r. 1960 byly také nově zinventarizovány.

D) Význam spisů německých politických úřadů.

Význam spisů těchto německých politických úřadů je značný. Jsou spolehlivým pramenem pro sledování všech kulturních i hospodářských protičeských akcí, ukazují, jak nacisté chtěli postupně náš národ zlikvidovat. V tomto směru jsou zvláště důležité prezidiální spisy dr. Schwabeho a některé signaturní spisy zemského prezidenta – správy z říšského příkazu I/S, kde jsou dochovány i originální vyhlazovací plány nacistů. Důležité jsou spisy o hospodářském útlaku, věci arisační apod. Škoda jen, že se dochovalo málo dokumentů o kulturní politice nacistů ve fondu Říšský protektor, služebna Morava.

Velký význam mají i spisy zemského prezidenta, sign. Pol, týkající se partyzánského hnutí a sign. L, týkající se protiletectvé ochrany, které se velmi dobře doplňují ve spisy zemského četnického velitelství. Ze spisů vrchních zemských rad jsou nejdůležitější spisy ZVR Brno a okresního hejtmána v Brně – správy z říšského příkazu týkající se germanizace, podpory německého fondu atd.

E) Fond Vrchní zemský rada Brno a Okresní hejtman – správa z říšského příkazu

Při pořádání dochovaných zbytků spisovny vrchního zemského rady v Brně bylo zjištěno, že většina jeho spisů přešla po r. 1942 k okresnímu hejtmánu v Brně – správa z říšského příkazu. Nedalo se tedy prakticky rozdělit spisy vzniklé z činnosti dvou původců a bylo nutno je ponechat ve společné původní manipulaci.

Vcelku je tu dochováno 39 kantonů spisů z let 1939 – 1945. Značnou část z nich bylo možno rekonstruovat podle původních ukládacích značek, které byly v letech 1942 a 1945 značně rozhojňeny. Ze spisů se dochovalo nejvíce materiálu značky Wi (Wirtschaftssachen), týkajícího se arisace, ustanovování vnucených správ apod. Větší význam mají však dnes spisy značky Pol a A, politické věci a věci podpory německosti, které ukazují záměry a snahy nacistů v našich zemích. Značnou cenu mají i dochované seznamy nacistických funkcionářů, přiřazené v kart. č. 39.

ČR - Moravský zemský archiv v Brně

INVENTÁŘ

Sign.		Čas. rozsah	Ukl. j.
Pers 301/2	Cestovné, odlučné, pracovní doba, cestovné osob ohrožených tuberkulosou aj.	1942-1945	karton 1
Pers 301/3	Služební výdaje vedoucího dopravní pohotovosti	1941-1944	karton 1
Pers 302/3	Odběr časopisů, zákoníků, novin apod., přehled serií zákoníků u úřadu	1942-1944	karton 1
Pers 302/4	Poštovní a telefonní poplatky	1942 – 1944	karton 1
Pers 303/1	Náhrada válečných škod, záležitosti narukovaných osob, rodinné přídavky, směrnice, výstřižky z úředních listů	1943 – 1945	karton 1
Pers	Nemocenské pojištění, směrnice, jednotlivé případy, obstarávání nemocničních známek	1940 – 1944	karton 1
Vers	Pojištění německého spisovatele Jindřicha Poeschla ze Želešic; Předpisy o pojištění, jednotlivé případy, zprávy o činnosti všeob. penz. ústavu	1939 – 1944	karton 1
Ho 301/1	Směrnice pro nově zřizované německé stavovské úřady, vedení výkazů	1942 – 1945	karton 1
Ho 301/3	Tvoření okrsků německých stavovských úřadů, přehled organizace, změny, vedení duplikátů, umístění úřadů	1942 – 1944	karton 1
Ho 301/4	Jmenování funkcionářů německých stavovských úřadů, seznamy, návrhy na ustanovení	1942 – 1944	karton 1
Ho 301/5	Odměny úředníků německých stavovských úřadů, směrnice, platová ustanovení, náhrada škod, cestovné	1942 – 1945	karton 1
Ho 301/8	Vedení duplikátů výkazů	1943 – 1945	karton 1
Ho 301/9a	Postup při smíšených manželstvích	1943	karton 1
Pol 303	Protektorátní četnictvo, výcvik, přemístování, systemizace, seznam četníků-legionářů, seznam Němců-protektorátních četníků, seznam četníků, kteří mají ženy Němky, četnictvo na Vyškovsku, doplňování kriminální služby, spisový plán pro četnictvo, seznam mužstva a střeliva aj.	1940 – 1943	karton 2
Pol 691	Cvičení ve střelbě, směrnice, přehled termínů, uzavření střelnice v Medláncích	1940 – 1945	karton 2
Pol 806	Vysvědčení zachovalosti, žádosti, jednotlivé případy, výpisy z trestních rejstříků, vysvědčení mravů, posudky na uchazeče do veřejných služeb	1939 – 1940	karton 2
Pol 902	Výmazy z trestního rejstříku, směrnice, přidělování vůdčích listů	1939 – 1941	karton 2
Pol 903	Transporty zajatců, směrnice, přehledy, zařizování převozů na železnici, jednotlivé případy	1940 – 1944	karton 2
Pol 1302	Anonymní výhružné dopisy proti Němcům, směrnice gestapa pro postup, jednotlivé případy (Brno, Kyjov, Kroměříž), red. Kožíšek	1939 – 1940	karton 3
Pol 1303	Šíření šeptané protiněmecké propagandy (o očkování, o zákazu českých sňatků, o převratu v Německu aj.)	1939 – 1940	karton 3
Pol 1304	Zavření vysokých škol, zápis českých studentů na německých školách	1939 – 1940	karton 3

Pol 1305	Anonymní dopisy proti Židům, odstranění pomníku padlých legionářů v Bystrci	1939 – 1940	karton 3
Pol 1501	Židovská otázka, směrnice, oběžníky, omezení přepravy neárijců, pobyt Židů v lázních, přesídlení Židů, označení Židů hvězdou, pojištění, zdravotní služba, vyhlášky, potravinové lístky, úprava nákupní doby, odnětí řidičských průkazů, zákaz změny bydliště, zajištění majetku, jednání o zjištění původu lékařky dr. Hedviky Kreislerové, jednání o realitách fy Windholz v Brně	1939 – 1943	karton 3
Pol	Přezkoušení německé státní příslušnosti, dotazníkové akce a odpovědi	1943	karton 4
Pol	Pátrání po pobytu, zjišťování osob neznámých	1940 – 1944	karton 4
Pol	Dodávky třaskavin, evidence firem podle abecedy s údajem o dodávce	1940	karton 4
Pol	Nehody, požáry, železniční srážky	1941 – 1944	karton 4
Pol	Atentát na Heydricha, vyhlášení mimořádného stavu, razie, hlášení, zákaz procesí, všeobecný smutek, vyhlášky, hlášení sběr radií	1941	karton 5
Pol	Tisk vyhlášek o popravách osob odsouzených zvláštním soudem v Brně (vyhlášky většinou přiloženy), seřazeno abecedně (nepolitictví)	1940 – 1943	karton 5
Pol	Propůjčování řádů a čestných odznaků (za zásluhy v okupaci), šlechtictví	1940 – 1944	karton 5
Pol	Vyšetřování disciplinární univ. prof. v Mnichově dr. Lothara Tiraly	1940 - 1941	karton 5
Pol	Oznamování odsouzených za přestoupení hranic, za opuštění zaměstnání, za vlastizrádnou činnost aj. (abecedně seřazeno)	1943 – 1944	karton 6
Pol	Výtahy z trestních rejstříků, politické posudky, hlášení o odsouzení od lidového soudu ve Vratislavi aj. (abecedně seřazeno)	1941 – 1944	karton 6
Pol	Různé věci, směrnice pro shromažďování, zjištění hospodářských poměrů jednotlivých osob, útěk z práce, pořízení map aj.	1943 – 1944	karton 6
A 402	Německý fond: Příděly peněz na nacionální účely, zřízení domu navrátilců, pomocné síly pro starosty ve vyškovském poněmčelém okrsku, lázně u Komořan, kanalizace u Komořan, memorandum s požadavky Němců na Vyškovsku, dodávka zařízení pro německé úřadovny, stavba silnice u Hlubočan, něm. škola u Želešic aj.	1941 – 1944	karton 7
A 403/1	Německý fond: Podpora tělocvičných spolků německých na Brněnsku (Turnverein; Černovice, Přízřenice, Komárov, Horní Heršpice, Rostěnice, Dvorska, Želešice, Modřice, Letovice, Jevíčko, bilance, žádosti, příděly peněz	1941 – 1944	karton 7
A 404	Německý fond: Příspěvky učňům, příspěvky plachtařům, podpora domu něm. mládeže ve Vyškově, německého domu v Moravanech aj.,	1941 – 1942	karton 7

Sign.	Čas. rozsah	Ukl. j.
A 408	1941 – 1945	karton 7
A 410	1942 – 1943	karton 7
A 411	1942 – 1944	karton 7
A 403/1	1940 – 1945	karton 8
A	1940 – 1945	karton 9
A	1940 – 1945	karton 10

	Anna Schmidová, Modřice		
	Tekla Schneewisová, D. Kounice		
	Kateřina Schneiderová, Trboušany		
	Rosa Schneiderová, Maršovice		
	Božena Schnirchová, Holásky		
	Rasabunda Scholpová, Telnice		
	Anna Scholzová, Zbýšov		
	Alžběta Schrommová, Dvorská		
	Marie Schwendová, Modřice		
	Marie Schubertová, Moravany		
	Aloisie Schwarzová, Modřice		
	Marie Straková, Brabčice		
	Marie Straková, Modřice		
	Eva Streitová, Ostopovice		
	Milan Styblo, Rosice		
	Emanuel Štraka, Modřice		
A	Podpory německých rodinám narukovaných osob:	1940 – 1945	karton 11
	Marie Tinklová, Modřice		
	Františka Titzová, Vedrovice		
	Pavla Tollerová, Bratčice		
	Kateřina Ternesová, Ivančice		
	Alžběta Tingsová, Moravany		
	Božena Turzová, Doubravník		
	Herta Tyrnová, Židlochovice		
	Antonín Tománek, Vranovice		
	Klára Uhlová, Želešice		
	Marie Uhlová, Želešice		
	Anna Ullrichová, Modřice		
	Jindřich Ullrich, Modřice		
	Rosa Ullrichová, Modřice		
	Adolf Učík, Ivančice		
	Amálie Uhrová, Modřice		
	Rosa Uhrová, Alexovice		
	Barbora Uhlová, Želešice		
	Jana Walterová, Modřice		
	Vilemína Walterová, Blučina		
	Marie Weinerová, Modřice		
	Anežka Weithoferová, Modřice		
	Anna Weithoferová, Modřice		
	Erna Weithoferová, Modřice		
	Rosa Weithoferová, Modřice		
	Marie Winklerová, Modřice		
	Josef Witt, Modřice		
	Štěpánka Wohletzová, Bílovice		
	Anna Wolfová, Želešice		
	Marcelina Wurstová, Jamolice		
bez sign.	Kartotéka (lístková) německých příslušníků, vydaných osvědčení o státním občanství (neúplné, málo obsažené)	1942 – 1944	karton 12
E D	Manželské půjčky:	1940 – 1944	karton 13

	Robert Nettekovec, Olomouc		
	Robert Bacegoni, Brno		
	Marie Čížková, Blučina		
	Bruno Fitz, Kníničky		
	Kristián Forchert, Příkazy		
	Rudolf Fritz, Moravany		
	Wolfgang Haas, Doubravník		
	Josef Kaiser, Tišnov		
	Karel Martinek, Modřice		
	Jindřich Millan, Modřice		
	Henry Ollmann, Kuřim		
	Jan Schäufele, Tullnerbach		
	Helmut Zimmermann, Želešice		
	Jan Zodl, Holalsice		
	Lotař Zuzak, Ivančice		
E R D	Podpory na zařízení, směrnice	1942 – 1943	karton 13
A B H	Příspěvky na výchovu, směrnice	1942 – 1944	karton 13
K B H	Příspěvky početným rodinám, směrnice, seznamy, výplatní termíny, jednotlivé případy	1941 – 1944	karton 13
B. u. S.	Výnosy a směrnice pro poskytování říšské podpory na přestavbu a úpravu bytů pro Němce	1940 – 1943	karton 14
B. u. S.	Zajišťování bytů pro vybombardované, směrnice, seznamy volných bytů v Bystrci, v Borači, v Nedvědicích, v Doubravníku, ve Veverské Bítýšce, v Ivanovicích, v Chutčicích, v Herolticích, v Jehnici, v Kníničkách, ve Křtinách, v Lelekovicích, v Mokrém Hoře, v Zastávce, v Želešicích, ve Vranově, v České aj.	1944 - 1945	karton 14
P Sch	Válečné škody, podpora pozůstalým po obětech bombardování: Jan Chrást z Mor. Bránic, zahynul při bombardování Líšně 25. 8. 1944 Ant. Chytrý z Nedvědice, zahynul při bombardování I. brn. strojírný 24. 11. 1944 Ing. Gustav Wilhelm Otto Hertzberg z Hamburku, zahynul při bombardování Kuřimi 25. 8. 1944 Jan Irovský z Rapotic, zahynul při bombardování Kuřimi 25. 8. 1944 Arnošt Klepka z Kanic, zahynul při bombardování Pardubic 22. 7. 1944 Frant. Máša z Vev. Bítýšky, zahynul při bombardování František Pokorný z Bítýšky, zahynul při bombardování Berlína 23. 11. 1943 Stanislav Urban z Alexovic, zahynul na stavbě v Obersalzberku 20. 10. 1944	1943 – 1944	karton 14
	Seznam zabitých železničářů při náletu 11. 10. 1944: Jaroslav Servis z Brněnských Ivanovic Alois Hradský z Milešovice Julie Vokurková z Holasic		

	Karel Janeček z Vranovic		
	Josef Aujezdský z Bohunic		
	Seznam zabitých osob při bombardování Kuřimi 25. 8.1944:		
	Ladislav Verner z Mansberka u Doubravníka		
	František Cop z Bystřice		
	Oldřich Novák z Chudčic		
	Ludvík Petrčka z Líšně		
	František Sladký z Kobylí		
	Ludvík Bartoš ze Sentic		
	Eduard Arnošt Witt z Hamburku		
Kom	Posudky na obecní a jiné funkcionáře (politické charakteristiky Sicherheitsdienstu)	1940 – 1942	karton 15
Kult	Posudky na učitele	1940 – 1942	karton 15
Jd La	Židovské věci, seznam vnucených správ, jednotlivé případy záboru židovského majetku (abecedně)	1942 – 1943	karton 15
Jd, La	Správa zabaveného sokolského majetku, směrnice, finanční výkazy, převod do jiné správy aj.	1944 – 1945	karton 15
W L 201/1	Protiletecká ochrana: Zatemnění Ulehčení zatemňovacích předpisů pro továrny: Moravský dřevařský průmysl Jiří Barthel a spol. v Rájci n.Svit. 1940 Chemické závody Hochstetter a Schickardt, akc. spol. v Brně, Dornych č. 47 1940 Pittel a Brausewetter na stavbě v Královopolské strojárně Cementárna v Maloměřicích Cukrovar v Sokolnicích Kohnova cihelna v Brně Jar. Vác. Velflík na stavbě trati Brno-Havlíčkův Brod Ignác Storek v Brně Západomoravské elektrárny v Brně (připojen je situační plán adamovské elektrárny) Společnost pro stavu potrubí a přístrojů v Kr. Poli Západočeské kaolinové, šamotové a slovácké magnesiové podniky v Praze, závod ve Vel. Opatovicích K. a R. Ježek v Blansku Českomoravské sklářské závody Úsobrno Stavba autostrády Vratislav – Vídeň Brněnské přádelny a tkalcovny Brno, Radlas 5 Brněnská plynárna, pouliční dráhy v místě záplav v Nesovicích, Ivanovicích, Hodějicích a Slavkově Tusculum, Rousínov Trhárny, Ivančice J. Kellner, Rosice Ropa, Zatčany Železářství, Vyškov Rosické doly, Zastávka	1940 – 1941	karton 16

	K. Urbanovský, Brno – Klöckner, Kuřim Deag, Bučovice		
Notdpf	Povolovací výměry pro službu v tzv. Notdienstu při zákopových pracích, seznam lékařů, seznam nasazené Hitlerovy mládeže aj. (abecedně seřazeno)	1944 – 1945	karton 17
Notdpf	Kennkarty protektorátních příslušníků, vyplněné formuláře, žádosti	1942	karton 17
Notdpf	Kennkarty cikánů, vyplněné formuláře žádosti	1942	karton 17
Wi 200/35	Půjčky německým podnikatelům, závodní směrnice, seznamy rozpůjčených peněz, výkaz splátek, směrnice tzv. Reichswirtschaftshilfe	1939 – 1945	karton 18
Wi 200/035	Jednotlivé případy tzv. říšské hospodářské pomoci: 6 Eduard Mrakowa, D. Kounice 14 Karel Woral, Brno 17 Josef Wlach, Brno 35 Gustav Poklon, Brno 36 Rudolf Schroller, Brno 37 Josef Hofner, Brno 38 Teodor Schwala, Brno 39 Gotfrýd Enzenberger, Brno 43 Kamil Mittner, Brno 45 Viktor Neufingerl, Brno 56 Josef Stecker, Brno 61 Mořic Schiller, Brno 63 Markéta Schenk, Brno 64 Josef Walenta, Král. Pole 67 Karel Suchy, Brno 68 Gustav Žák, Brno 72 Otmar Heger, Brno 73 V. Gokorsch, Brno 74 Rudolf Běhal, Brno 78 Otto Anderxinder, Želešice 83 Robert Vorbach, Olešnice 87 Rudolf Müller, D. Kounice 94 Petr Matýsek, Brno 98 Matylda Zavadilová, Žabovřesky 99 Ing. Sepp, Schurius, Brno	1939 – 1940	karton 19
Wi 200/035	Jednotlivé případy tzv. říšské hospodářské pomoci: 101 František Hoppe, Brno 104 Otakar Fráňa, Brno 106 František Balzer, Slatina 111 Antonín Králík, Čechyně 125 Anna Dvořáková, Prostějov 126 Karel Müller, Prostějov 129 František Skalický, D. Kounice 130 Theobald Škoda, Brno 132 Josefa Čepeláková, Brno 135 Marie Duchoňová, Moravany 137 Ema Fritschová, Brno 138 František Grimm, Brno	1940 - 1941	karton 20

	142 Raimund Pollak, Brno		
	144 Rudolf Schwed, Brno		
	145 Pavel Pohl, Brno		
	146 Walter Beck, Brno		
	149 Marie Fischmayerová, Brno		
	152 Františka Vránová, Boskovice		
	153 Karel Stifter, Brno		
	156 Evžen Šrámek, Brno		
	160 Marie Müller, Brno		
	163 Alois Pavlíček, Kr. Pole		
	164 Terezie Schatralová, Brno		
	165 R. Hingler, Brno		
	166 Heřman Veith, Přízřenice		
	168 F.W.Schopp, Brno		
	170 Antonín Hassler, Brno		
	171 Ing. Viktor Seidl, Brno		
	172 Leopold Ehrenberger, H. Heršpice		
	178 Fritz Gronwald, Brno		
	179 Josef Mirtl, Brno		
Wi 200/035	180 Ing. St. Krumpholz, Brno		
	Jednotlivé případy tzv. říšské hospodářské pomoci:	1941	karton 21
	181 Ing. Jiří Schmidt, Brno		
	182 Ing. Viktor Schmach, Brno		
	188 Frant. Czanderle, Brn. Ivanovice		
	189 Invalida, Brno		
	195 Pavla Herzánová, Brno		
	197 Rudolf Schwarz, Brno		
	201 Matyáš Ritter, Ivaň		
	202 Pavel Schlor, Šakvice		
	203 Hedvika Sládková, H. Heršpice		
	204 Reichsstudentenwerk, Berlín		
	205 Reichsstudentenwerk, Berlín		
	206 Brünnner Expressbetonfabrik, Černovice		
	207 Rudolf Klein, Brno		
	209 Otto Wanjek, Brno		
	214 Jiří Mansdorf, Brno		
	215 František Vitoul, Brno		
	217 Josef Hüttel, Teplá		
	218 Rudolf Czabula, Blansko		
	222 Zdeněk Kazda, Brno		
	223 Julie Adamcová, Brno		
	224 Raimund Türy, Brno		
	225 Jan Halaus, Brno		
Wi 200/035	Jednotlivé případy tzv. říšské hospodářské pomoci:	1941 – 1942	karton 22
	346 Richard Hlavička, Vranovice		
	347 Eduard Dennstadt, Brno		
	348 Marie Novotná, Šlapanice		
	349 Nordmährische Glasschleiferie, Brno		
	350 J. Schisketanz, Brno		
	351 Olga Ludlová, Brno		

352 Jaromír Toncr, Ivaň
353 Leo Kern, Husovice
354 František Dvořáček, Slatina
356 August Wasserbauer, Židlochovice
357 Jan Sural, Komárov
358 Bruno Wagner, Kr. Pole
360 František Wellan, Želešice
361 Alois Branda, Brno
364 Anna Chelíková, Moravany
365 Otto Furgler, Kr. Pole
368 František Tuma, D. Heršpice
369 Vilém Laass, Slatina
370 Metod Sedlák, Újezd
372 Helena Kernová, Husovice
373 František Nekuda, Kr. Pole
374 Antonín Zimmermann, Brno
375 Ervín Bittner, Brno
376 Metod Sedlák, Újezd
377 František Fiebiger, Praha
378 Albert Stuchlý, Brno
379 Hanuš Perl, Brno

W i 200/035

Jednotlivé případy tzv. říšské hospodářské pomoci:

karton 23

381 Bratři Deuschové, Brno
383 Fritz Gronvald, Brno
384 Helmut Langer
385 František Matějka, Brno
387 Vilém Moliš, Rajhrad
389 Karel Nagl, Brno
394 Jan Neuböck, Brno
395 Luderer a Sallmann, Brno
397 Bedřich Freissler, Vyškov
399 Leopold Towarek, Brno
400 Markéta Kitzler, Vel. Němčice
400a Josef Heger, Praha
401 Teodor Chwala, Brno
405 Karel Hanke, Boskovice
407 Josef Fortelny, Brno
408 Frant. Kudlaček, Brno
409 Otto Huslík, Brno
410 Rudolf Müller, D. Kounice
411 Anděla Rosůlková, Brno
412 Oto Jandl, Brno
414 Viktor Brückner, Brno
415 Karel Skalský, Brněnské Ivanovice
417 Anna Wölflová, Brno
419 František Rockenbauer, Brno
420 Emilie Pavlíková, Brno
422 Oto Gödel, Brno
423 Bedřich Mayer, Hodonín
426 Leopold Prchlík, D. Kounice

	428 Hugo Müller, Hodonín		
	429 Karel Hauer, Brno		
Wi 200/035	Jednotlivé případy tzv. říšské hospodářské pomoci	1943 – 1945	karton 24
	430 Ing. Valtr Kress, Brno		
	431 Vilém Waffek, Brno		
	432 Arnošt Sedláček, Židenice		
	435 Pavel Reuth, Brno		
	438 Neukirhcer a Poisl, Brno		
	439 Josef Fortelný, Brno		
	440 Ondřej Michel, Slavkov		
	441 František Špaček, Brno		
	442 Eduard Čermák, Brno		
	443 Jan Korber, Hodonín		
	444 František Klusal, Brno		
	445 Josefa Dufková, Brno		
	446 Jaroslav Hoffmann, Rozhraní		
	447 Pavel Krugmann, Hodonín		
	448 Valtr Schlatter, Modřice		
	450 Josef Sysel, Komárov		
	451 Volfgank Hvězda, Brno		
	452 Josef Racek, Brno		
	454 Otto Wanjek, Brno		
	456 Brandová jáma, Hovorany		
	457 Karel Gabesam, Brno		
	458 Alois Gödel, Brno		
	459 Ervín Petraš, Vyškov		
	460 Ing. Christ a Hoffmann, Brno		
	461 Alex Seidler, Koryčany		
	462 Adela Helmerová, Brno		
	463 Josef Turnwald, Brno		
	464 Otakar Moliš, Brno		
	466 Tea Moravcová, Brno		
	467 Ing. Hugo Špaček, Brno		
	469 Ing. Hanuš Kredl, Brno		
	470 Alex Rahn, Uh. Brod		
	471 Albert Weigert, Brno		
Wi 500	Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy:		karton 25
	Dr. Hugo Arnstein, Želešice		
	Richard Burian, Židlochovice		
	Leon Baum, Vranov		
	Richard Burian, Hrušovany		
	Jaques Bix, Brněnské Ivanovice		
	Netty Beamt, Brno		
	Pavla Bayerová, Brno		
	Oskar Bloch, Brno		
	Brück, a Engelmann, Brno		
	Dr. Heřman Engel, Brno		
	Dr. Leopold Deutsch, Čermákovice		
	Marta Deutschová, Želešice		
	Ing. Karel Dostál, Brno		

Židovská obec, Dolní Kralovice
Samuel Donnebaum, Lomnice
Tony Eckstein Brno
Leopold Drucker, Brno
Marie Eisner, Bedihošť
Ing. Artur Eisler, Brno
Julius Eckstein, Brno
Viliam Eisenmann, Brno
Manfred Eisler, Brno
Tony Eckstein, Brno

Wi 500

Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy:

karton 26

Berta Freund, Brno
Sidonie Freudová, Brno
Hugo Fischel, Kr. Pole
Markéta Flesch, Židenice
dr. Artur Feldmann, Žabovřesky
Sidonie Fischerová, Lomnice
Hermína Finková, Brno
Julius Fišer, Kuřim
Dr. Filip Gomperz, Oslavany
Geza Sil-Vara, Brno
Petr Gollersteper, Žabovřesky
Fa. Goiten, Praha
Dr. Fritz Gutfreund, Brno
František Gokorsch, Brno
Ervin Grünhut, Husovice
Karel Grünberger, Vev. Bítýška
Leopold Goldmann, Židenice
dr. Jindřich Groag, Husovice
Hilda Grünbaumová, Brno
Artur Heinrich, Židlochovice
Regina Hirschová, Brno
Julie Hellmannová, Oslavany
Mořic Hansel, Zábřovice,
Vojtěch Hálek, Brněnské Ivanovice
Frýda Haassová, Obřany
Dr. Arnošt Gutfreund, Brno
Josefina Hirschová, Brno
Elza Herzová, Bystrc
Josef Hause, Miroslav Hugo Hecht, Brno
Olga Horáková, Židenice
Himmelreich a Zwicker, Zábřovice
Mina Hoffmannová, Brno
Mořic Hansel, Nedvědice
Vojtěch Hálek, Brno. Ivanovice
Frýda Haasová, Obřany
Dr. Arnošt Gutfreund, Brno
Josefina Hirschová, Brno
Elza Herzová, Bystrc
Josef Hauser, Miroslav

- Hugo Hecht, Brno
 Olga Horáková, Židenice
 Himmelreich a Zwicker, Zábrdovice
 Mina Hoffmannová, Brno
 Mořic Hansel, Nedvědice
 Bedřich Jelínek, Brno
 Otýlie Jarošová, Tišnov
- Wi 500 **Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy:** karton 27
- Hans Klein, Kníničky
 Dr. Ludvík Kerpl, Žabčice
 Maxmilián Kosina, Židlochovice
 Bedřich Kosina, Židlochovice
 J. Kohn, Brno
 D. Kellner, Rosice
 Adolf Klein, Brno
 Stela Kleinová, Brno
 Fridrich Kolmstein, Brno
 Herta Křibková, Žabovřesky
 Hedvika Kolmsteinová, Kr. Pole
 Josef Kvasnica, Kojetín
- Wi 500 **Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy:** karton 28
- Max Langfelder, Žabovřesky
 Jeanetta Lawetzká, Florencie
 Bernard Lang, Popůvky
 Marie Liebsterová, Vranov
 Arnold Leidt, Brno
 Julius Löffler, Řečkovice
 Dr. Mořic Landmann, Vranov
 B. Lang, Žebětín
 Jacques Liebschütz, Rozdrojovice
 Emil Lauer, Brno
 Max Laufer, Brno
 Hermína Ledererová, Husovice
 Max Mandler, Brno
 Helena Munichová, Brno
 Leopold Müller, Brno
 Adolf Müller, Kr. Pole
 Bertold Moravec, Telnice
 Anna Neumannová, Tikovice
 Sara Nessauová, Brno
 Alfred Neumann, Brno
 Valtr Neumark, Kníničky
 Pavla Neumannová, Rosice
 Hedvika Ornsteinová, Brno
 Irma Oesterreicherová, Brno
 Milda Ouředníčková, Řícmanice
 Klara Pokopová, Řícmanice
 Richard Popper, Brno
 Karel Plaček, Bystrc
 Alfred Plaček, Alexovice

	Irma Pollaková, Bystrc	
	Augusta Placzková, Bohumilice	
	Gerta Popperová, Zábřovice	
	Dr. Vilém Ponižil, Tišnov	
	Alois Reissmann, Židlochovice	
	Miroslav Res, Husovice	
	Kurt Redlich, Praha	
	Viktor Roubíček, Brno	
	Fritzi Rablová, D. Kounice	
	Alois Reissmann, Židlochovice	
	David Rosenberg, Kr. Pole	
	Kateřina Rössnerová, Brno	
	Zikmund Ripper, Brno	
Wi 500	Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy:	karton 29
	Truda Subaková, Brno	
	Fa Schindler a Stein, Brno	
	Gerta Schleinová, Brno	
	Leopold Schlesinger, Bystrc	
	Greta Schüllerová, Brno	
	Hugo Samek, Brno	
	Otto Seidl, Brno	
	Alfred Singer, Brno	
	František Singer, Bystrc	
	Otto Sonnenschein, Brno	
	Gothard Singer, Měnín	
	Rosa Svobodová, Vranovice	
	Melanie Schwarzová, Brno	
	Alfred Steiner, Židlochovice	
	Jindřich Schiller, Syrovice	
	Ema Steinerová, Přibice	
	Jan Siebenschein, Vranov	
	Dr. Ignác Spitz, Želešice	
	Jindřich Schiller, Silůvky	
	Amálie Schlesinger, Brno	
	František Seliger, Husovice	
	Fa Skene, Alexovice	
	Malvina Schallingerová, Oslavany	
	Artur Steiger, Bohumilice	
	Lili Steinerová, Krumvíř	
	Rudolf Steiner, Krumvíř	
	Alois Spiegel, Židenice	
	Anna Schlesinger, Brno	
	Josef Šulc, Brno	
	Ludvík Strondl, Zábřovice	
	Eduard Schulhof, Brno	
	Karolina Sofferová, Brno	
	Dr. Richard Stein, Brno	
	Aranka Steinerová, Krumvíř	
	Emil Steiner, Krumvíř	
Wi 500	Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy:	karton 30

	Karolina Tieberová, Žabovřesky		
	Františka Thořová, Němčičky		
	Josefa Tragatschová, Kr. Pole		
	Vilém Trauner, Brno		
	Olga Weissová, Vranov		
	Olga Witzová, Brno		
	Erna Nellnerová, Brno		
	Leopold Weiss, Němčice		
	Otto Weiss, Brno		
	Josef Vodák, Brumovice		
	Max Vodák, Brumovice		
	David Weigl, Kobylí		
	Ervín Vodák, Brumovice		
	Hugo Wesselý, H. Bojanovice		
	Rosa Weiglová, Kobylí		
	Artur Weiss, Brno		
	Josef Wähler, Brno		
	Františka Volavková, D. Kounice		
	Dr. Kurt Wolf, D. Kounice		
	Karla Zajíčková, Sokolnice		
	Alfred Zeisel, Líšeň		
	Antonín Zamazal, Kr. Pole		
	Emil Zeisel, Lomnice		
Wi 500	Arisace židovských nemovitostí, jednotlivé případy, seznamy projednávaných případů:		karton 31
	9 Malvína Skálová, Brno		
	10 Rosina Lichnovská, Drnovice		
	12 Dr. Filip Gomperz, Oslavany		
	20 Zikmund Menzel, Brno		
	21 Erich Wolf, Brno		
	29 Žid. obec Rousínov		
	49 Hilda Heinerová, Rousínov		
	44 Rosa Brülllová, Rousínov		
	46 Berta Spiegelová, Rousínov		
	63 Barbora Oyouonová, Ivanovice n. H.		
	68 Anna Trněná, Ivanovice n. H.		
bez sign.	73 Josefina Rašková, Ivanovice n. H.		
	Přihlášky provozního majetku židovských podniků v Brně:	1940	karton 32
	Formulář s rubrikací: Jméno podniku, právní forma, sídlo, obchodní odvětví, výrobní velkoobchodní a maloobchodní podniky, živnostenský list, datum založení podniku, úroky v pobočkách, jméno vnučeného správce, židovská vlastnost podniku, bilance, cizí kapitál, obrat, zisk v r. 1939, pozemkový majetek, cenné papíry, zápůjčky, patenty, kontingenty, zásoby zboží, složení osazenstva. A-J		
bez sign.	Přihlášky provozního majetku židovských podniků v Brně:	1940	karton 33
	Formulář s rubrikací: Jméno podniku, právní forma,		

bez sign.	sídlo, obchodní odvětví, výrobní velkoobchodní a maloobchodní podniky, živnostenský list, datum založení podniku, úroky v pobočkách, jméno vnučeného správce, židovská vlastnost podniku, bilance, cizí kapitál, obrat, zisk v r. 1939, pozemkový majetek, cenné papíry, zápůjčky, patenty, kontingenty, zásoby zboží, složení osazenstva. K-P	1940	karton 34
	Přihlášky provozního majetku židovských podniků v Brně:		
bez sign.	Formulář s rubrikací: Jméno podniku, právní forma, sídlo, obchodní odvětví, výrobní velkoobchodní a maloobchodní podniky, živnostenský list, datum založení podniku, úroky v pobočkách, jméno vnučeného správce, židovská vlastnost podniku, bilance, cizí kapitál, obrat, zisk v r. 1939, pozemkový majetek, cenné papíry, zápůjčky, patenty, kontingenty, zásoby zboží, složení osazenstva. Q-Z		karton 35
bez sign.	Arisace židovského majetku, předpisy		
bez sign.	Účetní výkazy placených anuit vnučenými správci		
bez sign.	Přísahy vnučených správců		
bez sign.	Majetek příslušníků nepřátelských států, seznamy		karton 36
bez sign.	Majetek Němců v nepřátelských státech, seznamy		karton 37
bez sign.	Kartotéka vyhotovených propustek Kr – N		
bez sign.	Kartotéka vyhotovených propustek O – Sch		
bez sign.	Oběžníky a rozkazy vydávané šéfem hlavního úřadu rasového a osídlovací při SS v Berlíně (osobní zprávy, státní příslušnost, zjišťování přistěhovalců, tresty, sociální péče, organizační věci, osvědčení o původu, židovská otázka, zaměstnání dělníků z východu, odvody k SS, tzv. Volkslisty, disciplinární věci aj.	1944	karton 38